

A térkép felhasználási lehetőségei

A végleges adatbázis jó alapot szolgáltat az ország természeti állapotának értékeléséhez, elemzéséhez, és ezzel együtt lehetőséget biztosít a projekt további értékelési és térképezési feladataihoz. A térkép mindenki számára szabadon, térítésmentesen elérhető (<http://alapterkep.termeszetem.hu>), használata maximum 1:25 000 méretarány mellett javasolt.

Az Alapterkép más feladatok és projektek megvalósításához is használható alapként. A szakemberek számára segítséget nyújthat továbbá a speciális élőhelyek kereséséhez, az egyes európai uniós jelentőségű élőhelyek elterjedésének vizsgálatában védett természeti területeken kívül is, a településrendezési tervek készítésében, valamint a hatósági ügyek döntés-előkészítési szakaszaiban. Az Alapterkép módszertani fejlesztésekor fontos szempont volt, hogy a térkép mögött lévő adatbázisok frissítésével a térképet a későbbiekben aktualizálni lehessen. A jövőben a térkép újbóli elkészítését, aktualizálását, javítását követően lehetőség nyílik majd a felszín-, és vízborítás, valamint a tájhasználat változásának követésére, elemzésére és a trendek kimutatására is.

Az Ökoszisztéma-szolgáltatások projektjelem feladatai

Az Alapterkép létrehozása során azért is törekedtünk az aktuális felszínborítás térképezésére, hogy minél jobban támogassuk projektünk további feladatait, így az ökoszisztémák állapotának minősítését, amely információkat a külön készülő állapotindikátor-térképek tartalmazzák.

A projekt folyamán az Ökoszisztéma-alapterkép adataira épülve, 12 kiválasztott ökoszisztéma-szolgáltatás állapotának biofizikai, társadalmi és bizonyos esetekben gazdasági mutatók segítségével történő értékelésére is sor kerül. Az eredmények alapján elemezhetővé válik az ökoszisztémák állapotának és szolgáltatás-nyújtó képességének társadalmi jólétre vetített hatása, valamint különböző jövőképeket kialakítva rávilágíthatunk Magyarországon természeti környezetének lehetséges változásaira és ezekhez igazodóan az ökoszisztéma-szolgáltatások várható alakulására.

VIZSGÁLT ÖKOSZISZTÉMA-SZOLGÁLTATÁSOK

- ▶ Agrár-ökoszisztémákban termesztett növények
- ▶ Növényi energiaforrások
- ▶ Tenyésztett állatok és termékeik
- ▶ Állati beporzás
- ▶ Hidrológiai ciklus és vízáramlás fenntartása
- ▶ Szűrés/tisztítás/megkötés/akkumuláció ökoszisztémák által
- ▶ Felszíni degradáció elleni védelem
- ▶ Árvízi kockázat csökkentése, megelőzése
- ▶ Globális éghajlat-szabályozás az ÜHG-k koncentrációjának csökkentésével
- ▶ Mikroklima és regionális éghajlat-szabályozás
- ▶ A természet rekreációs célú használata
- ▶ Kulturális örökség

Készült a KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001. számú, "A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok című projekt" keretében, az "Ökoszisztéma-szolgáltatások" (NÖSZTÉP) fejlesztési elem részeként.

Kedvezményezett és konzorciumvezető:

Agrárminisztérium

Az Ökoszisztéma-szolgáltatások fejlesztési elem konzorciumi partnerei:

Ökológiai Kutatóközpont

Agrártudományi Kutatóközpont
Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézete

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs
Központ Agrárgazdasági Kutatóintézete

Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft.

Projekt időtartama, költségvetése:

2016. október–2021. május
1 070 000 000 Ft

A projekt 4 fejlesztési eleme:

termeszetem.hu

ökoszisztéma-szolgáltatások

a természet ajándékai

sokszínű zöld
a természetem

Magyarország Ökoszisztéma-alapterképe

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A térképezés célja, elvárások

Az ökoszisztémák megléte és jó állapota meghatározó a természeti erőforrásokra jelentős mértékben támaszkodó gazdaság és emberi jóllét szempontjából. Az ökoszisztémák jó állapotának megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítását csak összehangolt intézkedésekkel érhető el, melyekhez részleteiben szükséges ismerni a minket körülölelő természeti, ökológiai rendszert és annak működését, feltérképezni természeti tőkénk térbeli eloszlását és fejleszteni a kapcsolódó tudásbázist. E célokat szolgálja Magyarország Ökoszisztéma-alaptérképe. A teljes térbeli lefedettséget adó térkép országos szinten mutatja meg ökoszisztémáink aktuális elhelyezkedését, kiterjedését, gyakoriságát.

Adatmodell

Az Ökoszisztéma-alaptérképnek igazodnia kell a nagyobb európai adatrendszerekhez (pl. Copernicus) mind az adatok gyűjtése, mind az elemezhetősége szempontjából. A hazai alkalmazás érdekében pedig fontos elvárás volt, hogy a felhasználható adatbázisok alapján a lehető legrészletesebb térkép készüljön el.

Kategóriarendszer felosztása

Az Alaptérkép kategóriarendszere a nemzetközi elvárásoknak is megfelelő, de a hazai ökológiai adottságokat is megjelenítő rendszer. Alapjául az Általános Nemzeti Élőhelyosztályozási Rendszert (Á-NÉR) választottuk, mely Magyarországon mind az ökológiai, mind a természetvédelmi térképezésekben széles körben elterjedt. Mivel a projekt során terepi felvételezésre nem volt lehetőség; az említett Á-NÉR-t, továbbá a rendelkezésre álló adatbázisok, módszerek adta korlátokat figyelembe véve alakítottunk ki egy 3 szintű kategóriarendszert, amely a 3. szinten összesen 56 kategóriába sorolja be az ökoszisztémákat, azokat 6 főkategória szerint rendszerezve.

A kutatás elsődleges célterületeit a természetközeli(bb) területek, így a gyepterületek, az erdők és egyéb fás szárú növényzettel borított területek, a vizes élőhelyek, a felszíni vizek jelentették, de a kategóriák között helyet kaptak a mesterséges felszínek és az agrárterületek is.

FUNKCIÓK

▶ Az európai szintű ökoszisztéma térképéhez illeszkedő, a magyarországi ökoszisztémák térbeli elterjedését bemutató térkép

▶ Alaptérkép biztosítása az ökoszisztéma-szolgáltatások, valamint az ökoszisztéma-állapot minőségi és mennyiségi becsléséhez

▶ Alaptérkép biztosítása a zöldinfrastruktúra jelenlegi állapotának, szerkezetének felméréséhez, a fejlesztések tervezéséhez, ideértve a restaurációs, helyreállítási feladatok térképi megjelenítését

alapterkep.
termeszetem.hu

FŐKATEGÓRIÁK

Mesterséges felszínek		Erdők és egyéb fás szárú növényzet	
Agrárterületek		Vizes élőhelyek	
Gyepterületek és egyéb lágú szárú növényzet		Felszíni vizek	

A térkép jellemzői:

- térbeli vonatkoztatási rendszer: ETRS1989 LAEA (EPSG: 3035), illetve EOVS vetületben (EPSG: 23 700) is elérhető,
- geometria: 20 m-es felbontású raszter,
- adatformátum: GeoTiff,
- INSPIRE-kompatibilis metaadat-leírások.

Adatforrások, felhasznált adatrendszerek

Az adatintegrációs módszerrel létrejött térkép alapját a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MEPAR) és egyéb, meglévő szakterületi - pl. erdészeti, talajtani (ESZIR, OEA, DO-SoReMI) - adatbázisok adatai mellett távérzékeléssel gyűjtött adatok, így Sentinel optikai és radar űrfelvételek adták. A 20 x 20 méteres, rasztergrafikus térkép referenciaéve 2015, valamint kiegészítésként felhasználásra került néhány, csak 2016-ra és 2017-re rendelkezésre álló adatbázis.